

РАПАЙ-МАРКІШ Ольга Перецівна (01. 08. 1929, Харків — 01. 02. 2012, м. Тель-Авів, Ізраїль) — скульпторка фарфору й кераміки. Дочка **П. Маркіша**, дружина **М. Рапая**. Бронзова (1960) та мала срібна (1961) медалі ВДНГ. Членкиня НСХУ (1960). Навчалася в Харківському художньому училищі (1948—49), закінчила Київський художній інститут (1956; викладач **М. Гельман**). Як доньку репресованого «ворога народу» восени 1952 арештовано; у січні 1953 засуджено; перебувала на засланні (звільнена 1954). Працювала на Київському експериментальному кераміко-художньому заводі (1956—67), де створювала фарфорову пластику, сувеніри на українську тематику, дитячі набори. Моделі фарфорової пластики Р.-М. неодноразово відзначено Всесоюзною художньо-технічною радою фарфоро-фаянсової промисловості як одні з кращих зразків та рекомендовано до масового виробництва; їх випускали ще й на Городницькому, Коростенському (обидва — Житомирська обл.) фарфорових заводах, на Полонському заводі художньої кераміки (Хмельницька обл.). 1968—89 працювала в галузі монументально-декоративного мистецтва, створюючи рельєфні й розписні керамічні панно, скульптурні композиції з кераміки в громадських спорудах Києва, Одеси, Охтирки (Сумська обл.); водночас 1967—2011 — в галузі станкової керамічної скульптури. Для її фарфорової пластики характерний рух від натуралістичного моделювання форми (в 1950-х рр.) до узагальненості й стилізації (на початку 1960-х рр.). Станкові керамічні композиції вирізняються своєрідністю авторського стилю, що спирається на осмислення традицій народного мистецтва. Багатство фантазії художниці знайшло особливо яскравий прояв у творах біблійного циклу, карнаваль-но-балаганного плану, де щира

емоційність образів тонко поєднана з філософським підтекстом, а іноді — з гротеском. Працюючи в галузі архітектури, широко застосовувала вироби з кераміки — поліхромну скульптуру, декоративні вазы та світильники, об'ємно-просторові композиції, рельєфні або виконані яскравими керамічними фарбами живописні панно. Учасниця всеукраїнських, всесоюзних, міжнародних мистецьких виставок від 1957. Персональні — в Києві (1962, спільно з Н. Протор'євою, А. Хом'яковою; 1967, спільно з О. Губаревим; 1983, 2007, 2011, посмертні — 2012, 2015, 2017), Парижі (1983, 1993, 1995), Тель-Авіві (1995), Детройті (США, 1997), Мюлузі (Франція, 1998), Рамат-Гані (Ізраїль, 2010). Деякі твори зберігаються в Національному художньому музеї України, Національному музеї українського народного декоративного мистецтва, Національному музеї Т. Шевченка (усі — Київ), Музеї етнографії та художнього промислу (Львів), Хмельницькому краєзнавчому музеї.

Основні твори

фарфорова пластика — «Ладки», «Дід Мороз і Снігуронька» (обидві — 1956), «День дівчин» (1957), «Портрет народної артистки Л. Руденко», «Солоха і дяк» (обидві — 1959), «Гандзя», «Швачка», парні скульптури «Баба Параска» і «Баба Палажка» (усі — 1960), «Гуцулка», «Полісянка», «Подільянка» (усі — 1961), погруддя Т. Шевченка (1963), «Біп» (1965); серії — «Пляж» (1959), «Джаз» (1964); мозаїка на будівлі загальноосвітньої школи № 82 «Любіть книгу — джерело знань» (1969, співавтор І. Марчук); панно в готелях «Славутич» (1973, співавтор Б. Довгань) і «Братислава» (1981; обидва — не збережено); рельєфи, декоративні вазы в Національному драматичному театрі імені Лесі Українки (1977); рельєфи, маски, розписи, скульптурні композиції в Національній бібліотеці України для дітей (1978—79); декоративна керамічна скульптура, мала пластика, рельєф, світильники в Інституті фізіології НАНУ (1980); декоративна композиція, рельєфи в Інституті ботаніки НАНУ (1982); живописні панно з керамічної плитки «Я люблю тебе, Україно!» на фасаді Будинку національних творчих колективів України (1986—87; усі — Київ); керамічна скульптура — «Солоха» (1977), «Викрадення Європи» (1978), «Народний майстер Ф. Олексієнко», «Марія Примаченко» (обидві — 1979), «Корабель дурнів» (1989), «Драбина Якова» (1980-і рр.), «Поети і музи» (1998).

Рекомендована література

1. Ольга Рапай. Скульптура: [Буклет]. К., 1968;
2. Ольга Рапай. Скульптура. Декоративне мистецтво.

Монументальне мистецтво: Каталог виставки творів. К., 1983;

3. Кераміка Ольги Рапай: Каталог. К., 1998;

4. Ольга Рапай: [Альбом]. К., 2007;

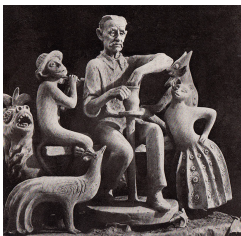
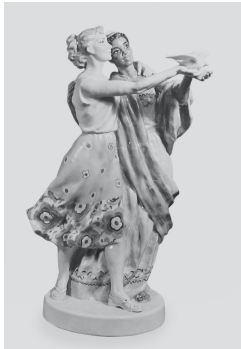
5. Карпинская-Романюк Л., Корусь Е. Фарфор Ольги Рапай: [Монографія-Каталог]. Хм., 2015;

6. Корусь Е. Сказочный город. Монументально-декоративная керамика Ольги Рапай // Антиквар. 2015. № 11—12;

7. Ольга Рапай-Маркіш: життя і творчість. К., 2018.

О. П. Корусь

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Рапай-Маркіш Ольга Перецівна / О. П. Корусь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-878825>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).